

Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

» 2. Verdenskrig (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61>) » Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

» Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) » Onde nætters drømme

— Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-moerkeste-vinter>)

Onde nætters drømme

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 375

Del artikel: **f**

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php>)

u=<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme>

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme)

5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme)

61/onde-naetters-droemme)

» ([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

status= Aktiviteten kan ses

på <https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme>

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme&title=)

5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme)

61/onde-naetters-droemme)

in

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme&title=)

mini=true&url=[https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme&title=\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme&title=)

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme&title=)

5-5/2-verdenskrig-61-61/onde-naetters-droemme&title=)

61/onde-naetters-droemme&title=)

droemme&title=)

Peter Englund

Onde nætters drømme - November 1942

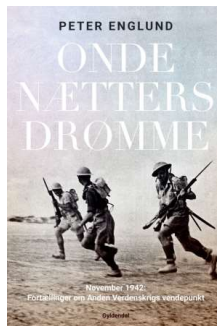
Gyldendal, oversat af Jesper Klint Kistorp. 560 sider, illustreret

En mand hvis sjæl er visnet af skræk

Der er flere vendepunkter i kampen mod nazismen, der i sommeren 1941 syntes uovervindelig. Og siden mod Japan, der buldrede frem i østen. Men november 1942 står i denne sammenhæng ganske markant. Få kunne dengang danne sig et helhedsindtryk af, hvad der skete rundt om i verden. 80 år senere tegner forfatteren Peter Englund et samlet billede af situationen – og han gør det fremragende, medrivende, grusomt og poetisk.

Af Erik Ingemann Sørensen

Hvornår det egentlig begyndte at gå i den gale retning for Nazitysklands fremadbuldrede krigsmaskine, er der flere forskellige bud på. Nogle mener, det skete, da tyskerne opgav at erobre England – nogle da det lykkedes at slå die Wehrmacht tilbage uden for Moskva i december 1941. Atter andre er af den opfattelse, at englændernes sejr over Erwin Rommel ved el Alamein i dagene 23. oktober til 3. november 1942 var afgørende.

Mest læste artikler

Lige nu 1 dag 7 dage 28 dage

Den Gamle Jul og Julemanden (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/julemandens-historie-40-40-40/den-gamle-jul-og-julemanden>)

TV-tips, uge 51, 2022 (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-51-2022>)

Sankt Nikolaj (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/julemandens-historie-40-40-40/sankt-nikolaj>)

Pynt til toppen af træet (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/julepynt-35-35-35-35/pynt-til-toppen-af-traeet>)

Hvem var Lucia? (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/lucia-31-31/hvem-var-lucia>)

Julebøger (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/leksikon-41-41-41/juleboeger>)

Jødernes historie (<https://www.historie-online.dk/boger/foedernes-historie>)

KONTAKT (mailto:ppp@pedersholst.dk)

DANSK HISTORISK FÆLLESÅR

historie-online.dk

f 0 t 0 i 0

© 2014

Vestysk Marketing

Historikeren Peter Englund dykker i sin bog "Onde nætters drømme" ned i november måned 1942, som han også kaldjer "Fortællingen om Anden Verdenskrigs vendepunkt". Ved hjælp af 39 forskellige menneskers oplevelser, deres fortællinger, breve, dagbøger og erindringer tager kan læseren med på en utrolig rejse. De historiske vidner kommer fra Algeriet, Italien, Kina, Sovjetunionen, Japan, Frankrig, Tyskland og USA. Stemmerne tilhører både de egentlige kombattanter, sekslaverne på de organiserede bordeller, konerne og kæresterne derhjemme – mennesker der levede i konstant frygt for aldrig mere at skulle se manden eller kæresten igen. Og så er der journalisterne, der konstant skulle levere dramatiske historier fra slagmarkerne – både sande og opdigtede.

Bogen er opbygget kronologisk og falder herefter i fire dele – jævnfor månedens fire uger. Et afsnit til hver uge. Kloden rundt.

Der skulle kun gå fire år

Ét af de voldsomme øjeblikke blandt teksterne – og der er mange af dem – er dateret den 11. november. Denne dato var det blot 24 år siden, den mest blodige krig, Europa havde oplevet, blev afsluttet med våbenstilsandsaftalen mellem de kæmpende parter på Vestfronten, Frankrig og England. Kun 24 år siden tre store imperier sank i grus: Kejserriget Tyskland, kejserriget Østrig-Ungarn samt zarens mægtige Rusland.

"I dag er det Armistice Day, og Dorothy Robinson sidder hjemme i huset på Long Island sammen med sin slægtning, Sally. Det er en speciel dag som med gudstjenester, taler, møder, kransnedlæggninger, to minutters stilhed og stop for al trafik klokken 11 højtideligholder mindet om de døde i den forrige verdenskrig – den som skulle gøre en ende på alle krige – samtidig med at de fleste af ordene og tankerne handler om det, som sker i den nye..." (s.204).

Kun 24 år. Så blod igen. Blod – ubærligt.

I Berlin kunne tyskerne på våbenstilsandsdagen 1942 se den originale togvogn, hvor de i 1918 måtte skrive uden på våbenhåndskommenterne. Den var taget som krigsbytte i maj 1940. Tidligere stod den i Compiègne skoven uden for Paris. Den blev ødelagt under et bombeangreb mod Berlin.

Den engelske kampvognsfører, Keith Douglas, havde denne oplevelse ved el Alamein: "Overalt ligger der lig. Nogle af dem sanderrevne, sortsvartede, dækket af fluer, andre tilsyneladende uskadede, som sov de bære. Af råbene og meddelelserne over radioen, forstår Douglas at den panserbrigade som kørte for dem, er blevet mere eller mindre massakreret. Og nu er det deres tur..." (s.55).

Scenen skifter fra det ene øjeblik til det andet. Det er derfor svært at skrive en 'traditionel' anmeldelse. Det er glimtene, øjeblikkene, der kendetegner bogen. Derfor er citater fra bogen nok den mest rimelige fremgangsmåde. Som her, hvor der berettes om et helt anderledes scenarie: "Det er en almindelig dag i Mandalay. Skønt ikke helt. Hver uge kontrolleres Mun Okchu og de andre unge koreanske kvinder på feltbordeller for eventuelle kønssygdomme. Det her er sådan en dag. Undersøgelsen tager nogle timer og er et velkomment afbræk fra betjeningen af den tilsyneladende aldrig ophørende kø af uniformslædte mænd uden for huset..." (s.317). Læseren får at vide, at der findes ni feltbordeller i Mandalay – samt at betjeningen foretages af sekslaver fra Japan, Korea og Indonesien. Alle lokket til med løfte om arbejde, men arbejde af en ganske anden karakter, end det de troede.

Vi erfarer også, at tyskerne stort set havde erobret Stalingrad – der var minimalt modstand tilbage. Virkeligheden var anderledes barsk: tyskerne blev klar over, at de var kørt fast, og fra hver dag, der gik, var de nærmere det utrolige nederlag. "I de sidste to måneder har både journalister og offentligheden fået at vide at Stalingrad snart ville være på tyske hænder, snart – ikke mindst fra der Führer selv. For blot en måned siden blev de forelagt detaljerede direktiver fra Promi (Propagandaministeriet) om hvordan nyheden om byens fald skal præsenteres. Blandt andet er det tænkt, at en række højt dekorerede soldater, som har deltaget i slaget, skal fyves i triumf til Berlin, til interviews i radioen, i biografernes ugejournal og naturligvis i pressen, i aviser som DAZ. Sådan vil det måske ikke blive nu?" (s.357).

Jeg kunne også blive ved – citat på citat – den ene mere rystende fortælling efter den anden – følelser der knækker nakutterne, der pludselig står midt i et sandt helvede af rædsel. Som i overskriften på anmeldelsen – hentet fra en jødisk fortælling: "Det hun allerede har hørt, er slent nok, svært forståelige beretninger om opstillinger på rad og række og kulde og blå- og gråstribede dragter og træsko og mudder og hårdt arbejde (utallige gange er han gået under lejrportalens bogstaver i støbejern som forkynder at Arbejde gør fri og hunde og SS-mænd, som slår fanger, og fanger som slår fanger, og sult og vilkårlige dødsdomme og nye metoder til at aflive mennesker en masse (giftgas – men det må vel bare være et rygte) og regler og pigtråd og vagttårne og stilhed og en sort atmosfære af død: døden som trussel, døden som fænomen, tilstand og hverdag. Józek er en mand hvis sjæl er visnet af skræk". (s.93 f.).

Situation på situation – fortælling på fortælling – sted på sted – dag efter dag.

Det er et utroligt researcharbejde, Peter Englund har lagt for dagen. Et arbejde, der i den grad står stærkt i læserens erindring. Adskillige gange må man lige lægge bogen lidt fra sig, samle tankerne – og så læse videre. For sådan er den løkkende med solglimt midt i rædslerne. Det er fornemt at have fået så stærk og overbevisende bog på det danske marked. Stor tak for det.

— Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-moerkeste-vinter>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/til-den-bitre-ende>)

Slesvigske Vognsamling

Per Ole Schovsbo fortæller om den planlagte lukning af samlingen

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/indhold-4-ovrigt-52-52-52/slesvigske-vognsamling>)

TV-tips, uge 51, 2022

Bl.a. udsendelse om bombardementet af Den Franske Skole i 1945

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-51-2022>) (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-19-julestads-og-julepynt>)

Museumsnumre 19: Julestads og julepynt

Ole Mortensen fortæller om julenumre

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-19-julestads-og-julepynt>)

Julegaveidé fra Krigsmuseet

Krigshistoriske foredrag og fadøl

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/julegaveid-fra-krigsmuseet>)

Juleferie på Historie-online.dk

Juleferie fra 21. december

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/juleferie-paa-historie-onlinedk>)

TV-tips, uge 50, 2022

Bl.a. på tur i Orientekspresen

Mosefig i Egedal

Dele af et menneske, der menes at være et moseoffer fra oldtiden, er fundet under en udgravning i Egedal

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/mosefig-i-egedal>)